

Број: 03-02-746/2024
Сарајево, 30.09.2025. године

**ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Представнички дом -
госп Драган Миоковић, председавајући
- Дом народа -
госп Томислав Мартиновић, председавајући

Поштовани,

У складу са чланом IV Б.3.7.ц) (III) Устава Федерације Босне и Херцеговине, а у вези са чл. 178. и 179. Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08, 26/20 и 13/24) и чл. 171. и 172. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09, 24/20 и 60/24), ради разматрања и усвајања, достављам Вам **ПРИЈЕДЛОГ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**, који је утврдила Влада Федерације Босне и Херцеговине на 60. сједници, одржаној 29.09.2025. године.

Приједлог закона се доставља на службеним језицима и писмима Федерације Босне и Херцеговине у принтаној и електронској форми (ЦД).

С поштовањем,

ПРЕМИЈЕР
Нермин Никшић

Прилог:

- Приједлог закона на српском језику
- Изјава о усклађености
- Образац број 1а
- Образац број 2
- Образац ИФП-НЕ

Цо: Федерално министарство правде
госп Ведран Шкобић, министар

Co: predmet

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА**

ПРИЈЕДЛОГ

**ЗАКОН
О ЗАШТИТИ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ У
ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Сарајево, септембар 2025. године

ЗАКОН
О ЗАШТИТИ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ У
ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
(Предмет Закона)

Овим законом прописују се начин, услови и поступак заштите права на правично суђење у разумном року у судским поступцима који се воде пред надлежним судовима и тужилаштвима у поступцима истраге у Федерацији Босне и Херцеговине.

Члан 2.
(Сврха Закона)

Сврха овог закона јесте спријечити настајање повреде права на правично суђење у разумном року, пружити судску заштиту у случају повреде тог права и примјерену накнаду за повреду права.

Члан 3.
(Родна равноправност и недискриминација)

- (1) Право на заштиту права на правично суђење у разумном року под условима прописаним овим законом имају све особе без дискриминације по било којем основу у складу са Законом о забрани дискриминације („Службени гласник БиХ“, бр. 59/09 и 66/16).
- (2) Изрази који су дати у једном граматичком роду у овом закону, без дискриминације односе се једнако на мушки и женски пол.

Члан 4.
(Имаоци права на правично суђење у разумном року)

- (1) Странка у судском поступку која сматра да надлежни суд није одлучио у разумном року о њеним грађанским правима или обавези или оптужби за кривично дјело, има право на судску заштиту сходно одредбама овог закона.
- (2) Странка има право заштите права на поступање у разумном року и у поступцима истраге пред надлежним тужилаштвом.

Члан 5.
(Правно средство за заштиту права на правично суђење у разумном року)

Правно средство за заштиту права на правично суђење у разумном року је: захтјев за заштиту права на правично суђење у разумном року и исплату

примјерене накнаде у случају повреде права на правично суђење у разумном року (у даљем тексту: захтјев).

Члан 6.

(Критеријуми за оцјену разумности дужине трајања поступка)

У поступку одлучивања о правним средствима за заштиту права на правично суђење у разумном року гарантовано чланом II.3 е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, уважавајући критеријуме успостављене судском праксом Европског суда за људска права и Уставног суда Босне и Херцеговине, узимају се у обзир:

- а) сложеност предмета у чињеничном и правном смислу,
- б) активност суда, тужилаштва и других тијела,
- ц) понашање подносиоца правног средства,
- д) значај предмета за подносиоца правног средства,
- е) законске одредбе о хитности поступка,
- ф) укупна дужина трајања поступка.

Члан 7.

(Хитност у поступању)

Поступак за заштиту права на правично суђење у разумном року је хитан и има првенство у одлучивању.

II. ЗАХТЈЕВ ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

Члан 8.

(Покретање поступка)

- (1) Поступак за заштиту права на правично суђење у разумном року и исплату примјерене накнаде почиње подношењем захтјева из члана 5. овог закона надлежном суду или тужилаштву пред којим се води поступак из члана 1. овог закона.
- (2) Захтјев из става (1) овог члана се може поднијети док се поступак из члана 1. овог закона не оконча.

Члан 9.

(Садржај захтјева)

Захтјев из члана 5. овог закона треба садржавати:

- а) лично или пословно име странке и њено пребивалиште, боравиште или сједиште,
- б) лично или пословно име заступника или пуномоћника странке и његово пребивалиште, боравиште или сједиште,
- ц) назив суда пред којим се води поступак или назив тужилаштва пред којим се води истрага,
- д) пословни број судског или тужилачког предмета,

- е) вријеме трајања судског поступка или поступка пред тужилаштвом,
- ф) податке о предмету суђења или истраге који указују на то да суд или тужилаштво непотребно касни с одлучивањем,
- г) образложење захтјева којим доказује да је повријеђено право на суђење у разумном року,
- х) захтјев за исплату примјерене накнаде,
- и) својеручни потпис странке или заступника или пуномоћника странке.

Члан 10. **(Одлучивање о захтјеву)**

- (1) О захтјеву из члана 5. овог закона одлучује предсједник суда или главни тужилац, ако се ради о предмету у којем поступа предсједник суда или главни тужилац.
- (2) Предсједник суда или главни тужилац, годишњим распоредом послова може одредити једног или више судија или тужилаца да поред њега воде поступак или одлучују о захтјеву.
- (3) О захтјеву из члана 5. овог закона не може одлучивати судија или тужилац који је поступао, односно поступа у предмету поводом којег је захтјев упућен.
- (4) Усмена расправа се не одржава.
- (5) Рјешење о захтјеву не смије утицати на чињенична и правна питања која су предмет суђења.
- (6) Рјешење којим се усваја или одбија захтјев мора бити образложено.
- (7) Рјешење о захтјеву мора се донијети у року од 30 дана од дана пријема захтјева.

Члан 11. **(Испитни поступак)**

- (1) Предсједник суда или главни тужилац, у року од осам дана од дана пријема захтјева из члана 5. овог закона, затражиће од судије или предсједника вијећа или тужиоца који поступа у предмету, извјештај о дужини трајања поступка, разлозима због којих поступак није окончан и мишљење о року у којем се предмет може ријешити, а може извршити и увид у спис предмета.
- (2) Судија или тужилац који поступа у предмету дужан је доставити извјештај из става (1) овог члана одмах или најкасније у року од осам дана.

Члан 12. **(Одлучивање о захтјеву без испитног поступка)**

- (1) Захтјев се одбацује без испитног поступка ако одсуство неког елемента захтјева из члана 9. овог закона онемогућава да се по њему поступа или

ако је захтјев поднијело неовлаштено лице. Против рјешења о одбацивању захтјева није дозвољена жалба.

- (2) Захтјев се одбија без испитног поступка и ако је, с обзиром на трајање поступка које је наведено у приговору, очигледно неоснован.

Члан 13.

(Одлучивање о захтјеву након испитног поступка)

- (1) Предсједник суда или главни тужилац проучава извјештај, а по потреби и списе предмета, примјењујући критеријуме за оцјену разумности дужине трајања поступка из члана 6. овог закона и рјешењем захтјев одбија или усваја.
- (2) Ако предсједник суда или главни тужилац утврди да је захтјев из члана 9. овог закона основан, рјешењем ће одредити рок у којем судија или тужилац треба ријешити предмет, који у правилу не може бити дужи од шест мјесеци од дана доношења рјешења, те примјерену накнаду која припада странци због повреде права на суђење у разумном року.
- (3) Рјешење из става (2) овог члана предсједник суда односно главни тужилац, доставља странци и поступајућем судији, односно тужиоцу.
- (4) Против рјешења из става (2) овог члана жалба није дозвољена.
- (5) Рјешење из става (2) овог члана предсједник суда, односно главни тужилац доставља и Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ради евиденције.
- (6) Ако судија или тужилац не ријеши предмет у року из става (2) овог члана, дужан је у року од 15 дана од истека тог рока доставити писани извјештај предсједнику суда, односно главном тужиоцу о разлозима непоступања.
- (7) Предсједник суда, односно главни тужилац доставиће без одгоде извјештај из става (6) овог члана Уреду дисциплинског тужиоца Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине на надлежно поступање.

Члан 14.

(Жалба)

- (1) Ако предсједник суда или главни тужилац утврди да је захтјев из члана 5. овог закона неоснован, одбиће га рјешењем.
- (2) Против рјешења из става (1) овог члана као и у случају када предсједник суда или главни тужилац не одлучи у року од 30 дана од дана пријема захтјева, странка има право жалбе у року од осам дана од дана пријема рјешења.

Члан 15.
(Надлежност за одлучивање о жалби)

- (1) Жалба из члана 14. овог закона се подноси предсједнику непосредно вишег суда или главном федералном тужиоцу Федералног тужилаштва Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: главни федерални тужилац), путем предсједника суда, односно главног тужиоца који је одлучивао о захтјеву.
- (2) Предсједник суда односно главни тужилац који је одлучивао о захтјеву из члана 5. овог закона, жалбу са релевантним подацима из списка предмета одмах доставља предсједнику непосредно вишег суда или главном федералном тужиоцу.
- (3) Ако је о захтјеву из члана 5. овог закона одлучивао предсједник Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, поступак по жалби води и одлучује вијеће Управног одјељења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, састављено од троје судија, а ако је о овом захтјеву одлучивао главни федерални тужилац, поступак по жалби води и одлучује први замјеник главног федералног тужиоца.
- (4) Жалба се не доставља на одговор нити се одржава усмена расправа.
- (5) Предсједник непосредно вишег суда из става (2) овог члана и главни федерални тужилац, односно вијеће из става (3) овог члана или први замјеник главног федералног тужиоца, дужни су одлучити о жалби у року од 30 дана од дана пријема жалбе.
- (6) Предсједник непосредно вишег суда и главни федерални тужилац, односно вијеће из става (3) овог члана, односно први замјеник главног федералног тужиоца, може жалбу да одбије као неосновану и да потврди првостепено рјешење или да жалбу уважи и да преиначи првостепено рјешење.

Члан 16.
(Право на нови захтјев)

- (1) Ако је захтјев из члана 5. овог закона, одбачен због неуредности у смислу члана 12. став (1) овог закона, странка има право да поднесе нови захтјев.
- (2) Странка чији је захтјев из члана 5. овог закона одбијен а која није поднијела жалбу, може да поднесе нови захтјев по протеку рока од шест мјесеци од дана пријема рјешења о одбијању захтјева.
- (3) Странка чија је жалба из члана 14. став (1) овог закона одбијена, може да поднесе нови захтјев по протеку рока од шест мјесеци од дана пријема рјешења о одбијању жалбе.

III. ИСПЛАТА ПРИМЈЕРЕНЕ НАКНАДЕ ЗБОГ ПОВРЕДЕ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

Члан 17. (Висина примјерене накнаде)

- (1) Због повреде права на правично суђење у разумном року, странци у судском поступку, досуђује се примјерена накнада.
- (2) Примјерена накнада из става (1) овог члана, одређује се у износу од 300,00 КМ до 3.000,00 КМ по предмету.
- (3) Изузетно од става (2) овог члана, у посебним случајевима када је више лица оштећено у судском поступку у којем је утврђена повреда права на правично суђење у разумном року, примјерена накнада може износити до 10.000,00 КМ по предмету.
- (4) Висина примјерене накнаде из ст. (2) и (3) овог члана одређује се у складу са мјерилима која су утврђена у члану 6. овог закона.
- (5) Рјешење којим се одређује примјерена накнада из ст. (2) и (3) овог члана има снагу извршне исправе и доставља се надлежној влади из које се финансирају суд или тужилаштво пред којим је дошло до повреде права на правично суђење у разумном року.
- (6) Рок за исплату по рјешењу из става (5) овог члана је три мјесеца.

Члан 18. (Исплата и обезбјеђење средстава)

Примјерена накнада из члана 17. овог закона, исплаћује се из буџета Федерације Босне и Херцеговине за повреде које су учињене пред Врховним судом Федерације Босне и Херцеговине и Федералним тужилаштвом Федерације Босне и Херцеговине, односно из буџета кантона за повреду заштите права на правично суђење када је повреда учињена пред општинским или кантоналним судом или кантоналним тужилаштвом, из кога се финансира суд или тужилаштво.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19. (Примјена Закона о ванпарничном поступку)

На поступке из овог закона, сходно се примјењују одредбе Закона о ванпарничном поступку („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 2/98, 39/04, 73/05 и 11/21), ако овим законом није другачије одређено.

Члан 20.
(Уређење висине примјерене накнаде)

Висину примјерене накнаде у износу већем од износа утврђеног у члану 17. овог закона, кантони у Федерацији Босне и Херцеговине, могу другачије уредити законом кантона.

Члан 21.
(Ослобађање од плаћања таксе)

Странке су ослобођене плаћања судске таксе у поступцима који се воде према одредбама овог закона.

Члан 22.
(Започети поступци)

Странка која је поднијела апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине прије ступања на снагу овог закона, не може поднијети захтјев за заштиту права на правично суђење у разумном року по овом закону.

Члан 23.
(Завршна одредба)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е
ПРИЈЕДЛОГА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ
У РАЗУМНОМ РОКУ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I. – УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана IV.Ц.3. Устава Федерације Босне и Херцеговине, којом је прописано да ће правила поступка која су потребна да се обезбиди једнакост у поступању, као и основни принципи правичности у поступцима пред судовима бити утврђени законима Федерације. Полазећи од чињенице да се овим законом уређује поступак заштите права на правично суђење у разумном року у судским поступцима, који се воде пред надлежним судовима и тужилаштвима у Федерацији Босне и Херцеговине, наведена уставна одредба представља основ за његово доношење, а у складу с одредбом члана IV.А.20.(1) д) Устава Федерације Босне и Херцеговине, Парламент Федерације је, поред осталог, надлежан и за доношење закона о обнашању дужности федералне власти.

II. – РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У Босни и Херцеговини правни основ којим је утврђено и којим се штити право на суђење у разумном року садржан је у Уставу Босне и Херцеговине.

Према члану II/2. Устава БиХ, права и слободе предвиђене у Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода и њезиним протоколима се директно примјењују у Босни и Херцеговини и имају приоритет над свим законима. У члану II/3. Устав БиХ садржи Каталог права и утврђује да „сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободе из претходног става, што укључује: е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком“. Наведена директна примјена Европске конвенције укључује и члан 6. став 1. Европске конвенције, који у својој првој реченици гласи: „Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, установљеним законом.“

Ради рјешавања проблема предугог трајања судских поступака у земљама чланицама Савјета Европе, Комитете министара Савјета Европе је издао Препоруку о ефективним правним средствима за предуго трајање поступака у државама чланицама од 24.02.2010. године. Та препорука, између осталог, указује да прекомјерна кашњења у провођењу правде представљају озбиљну опасност, посебно када је ријеч о поштивању владавине права и приступу правди, да је претјерано дуго трајање поступака често узроковано системским проблемима. Државама чланицама, између осталог, препоручено је да предузму све неопходне кораке како би се обезбидило постојање ефикасних правних лијекова пред националним властима за све спорне тврдње о кршењу права на суђење у разумном року.

Уз већ истакнуту чињеницу о директној примјени Европске конвенције у Босни и Херцеговини, треба нагласити да је Уставни суд Босне и Херцеговине коначна

инстанца супсидијарне заштите људских права и слобода, јер према члану VI/3.а) Устава БиХ, „има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини“. Уставни суд у својим Правилима утврдио је могућност да, изузетно може разматрати апелацију и када нема одлуке надлежног суда, уколико апелација указује на озбиљна кршења уставних права и основних слобода.

Уставни суд се прекомјерном дужином трајања поступка први пут бавио у Одлуци број У 23/00 од 02.02.2001. године. У наведеној одлуци, Уставни суд разматрајући питање допустивости, навео је да се у контексту апелационе надлежности, израз „пресуда“ мора широко тумачити. Према мишљењу Уставног суда, тај израз не треба само да укључује све врсте одлука и рјешења, већ и недостатак доношења одлуке када се за такав недостатак утврди да је неуставан. Поводом истог питања Уставни суд је у одлуци АП 992/04 од 13.09.2005. године закључио да у Босни и Херцеговини, у конкретном случају у Федерацији Босне и Херцеговине, не постоји ефективно правно средство које би странкама омогућило да се жале због предугог трајања поступка, те да недостаци у организацији правосудног система ентитета, односно државе, не смију утицати на поштивање индивидуалних права и слобода утврђених Уставом БиХ, као и захтјева и гаранција из члана 6. став 1. Европске конвенције.

У даљој пракси, Уставни суд је континуирано наставио да одлучује о апелацијама поднесеним због претјеране дужине поступака, у којима је рјешавано о грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби, а који су били у току до доношења одлуке Уставног суда. Приликом доношења одлука у овим предметима, Уставни суд је досљедно слиједио праксу Европског суда у погледу критерија случаја, као што су сложеност, значај за странке у поступку, понашање странака у поступку, понашање јавне власти (судови и други органи), период неактивности, одгађање рочишта/претреса, просљеђивање предмета вишем суду/органу, враћање предмета на поновни поступак, неадекватна организација правосуђа, промјене законодавства током поступка. У случајевима у којима је утврђено кршење права на правично суђење због неразумне дужине поступка, Уставни суд је давао налоге редовним судовима или другим органима да без даљег одгађања предузму мјере ради окончања поступка и да о тим мјерама извјесте Уставни суд најкасније у року од 3 мјесеца од пријема одлуке о апелацији. Такође, Уставни суд је одређивао новчану компензацију за жртве кршења овог уставног права.

У вези са заштитом права на правично суђење у разумном року, треба имати у виду релевантну праксу Европског суда за људска права. Посебно су значајне три пресуде које је Европски суд 30.07.2020. године донио против Хрватске, Мирјана Марић против Хрватске, Киринчић и други против Хрватске и Главинић и Марковић против Хрватске у којима је утврдио да су подносиоцима захтјева повријеђена права из члана 6. и 13. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, јер је дужина судских поступака у којима су они били странке била прекомјерна и јер нису имали на располагању ефикасно правно средство за заштиту права на суђење у разумном року.

Ове пресуде су важне због тога што је Европски суд детаљно размотрио ефикасност правних средстава за суђење у разумном року прописаних Законом

о судовима из 2013. године, као и ефикасност уставне тужбе на основу члана 63. Уставног закона о Уставном суду. Европски суд је пресудио да апликанти нису били дужни исцрпити захтјев за заштиту права на суђење у разумном року, јер тај лијек служи само за убрзање поступка и домаћи суд га усваја само ако поступак већ траје предуго, а не ради спрјечавања предстојеће повреде права на суђење у разумном року. У складу с праксом Европског суда, убрзавајуће правно средство може бити ефикасно само ако га прати захтјев за примјерену накнаду. Међутим, такав захтјев је могуће поднијети само ако судија није донио одлуку у року који му је оставио предсједник суда усвајајући захтјев за заштиту права на суђење у разумном року. Европски суд је закључио да то правно средство нема ни превентивно, нити одштетно дејство. Ако би апликант успио са захтјевом за заштиту права на суђење у разумном року и тиме стекао могућност да поднесе захтјев за исплату накнаде, онда је дужан исцрпити тај правни лијек. У противном, ако правни лијек из Закона о судовима није био успјешан, уставна тужба је ефикасан правни лијек.

Такође, овај закон слиједи стајалишта утврђена у одлукама Уставног суда Босне и Херцеговине и релевантну праксу и стандарде утврђене у пресудама Европског суда за људска права, у односу на право на суђење у разумном року и право на ефикасан правни лијек.

У складу с наведеним, указала се неодложна потреба на предузимању активности у циљу дефинисања, односно успостављања ефикасног правног лијека у односу на право на правично суђење у разумном року, кроз законодавни оквир дефинисан овим законом, као и исплату примјерене накнаде. Овај закон предвиђа јасан, ефикасан и економичан законодавни оквир којим се обезбјеђује механизам превентивног правног лијека.

III. - УСКЛАЂЕНОСТ ПРОПИСА С ЕВРОПСКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Приликом израде овог закона, Федерално министарство правде је имало у виду Уредбу о Уреду Владе Федерације БиХ за законодавство и усклађеност с прописима Европске уније („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 26/20 и 76/20) и Уредбу о поступку усклађивања законодавства Федерације БиХ с правном стечевином Европске уније („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 98/16) и у том смислу је извршило анализу европске правне стечевине. Након детаљне и свеобухватне анализе, закључено је да не постоје примарни нити секундарни извори европског права који регулишу предметну материју, те обрађивач прописа није у могућности доставити таблицу усклађености за овај пропис.

IV. - ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ЗАКОНСКИХ РЈЕШЕЊА

Члан 1. – Овим чланом прописује се садржај Закона који обухвата начин, услове и поступак заштите права на правично суђење у разумном року у судским поступцима и тужилаштвима у поступцима истраге.

Члан 2. – Овим чланом прописује се сврха Закона која јесте спријечити настајање повреде права на правично суђење у разумном року, пружање судске заштите у случају повреде тог права и одређивање примјерене накнаде за повреду права.

Члан 3. – Овим чланом прописује се родна равноправност и недискриминација по било ком основу у складу са Законом о забрани дискриминације.

Члан 4. – Овим чланом прописују се имаоци права на правично суђење у разумном року, односно странке које имају право на судску заштиту и у поступцима истраге пред надлежним тужилаштвом, у складу с одредбама овог закона.

Члан 5. – Овим чланом прописује се правно средство за заштиту права на суђење у разумном року и то захтјев за заштиту права на правично суђење у разумном року и исплату примјерене накнаде у случају повреде права на правично суђење у разумном року.

Члан 6. – Овим чланом прописани су критеријуми за оцјену разумности дужине трајања поступка успостављени судском праксом Европског суда за људска права и Уставним судом Босне и Херцеговине који се узимају у обзир у поступку одлучивања и то: сложеност предмета у чињеничном и правном смислу, активност суда, тужилаштва и других тијела, понашање подносиоца правног средства, значај предмета за подносиоца правног средства, законске одредбе о хитности поступка и укупна дужина трајања поступка.

Члан 7. – Овим чланом прописано је да је поступак за заштиту права на правично суђење у разумном року хитан и има првенство у одлучивању.

Члан 8. – Овим чланом у ставу (1) прописује се да поступак за заштиту права на правично суђење почиње подношењем захтјева за заштиту права на правично суђење у разумном року и исплату примјерене накнаде надлежном суду или тужилаштву пред којим се води поступак. Ставом (2) прописује се да се захтјев не може поднијети док се поступак не оконча.

Члан 9. – Овим чланом прописује се садржај захтјева за заштиту права на правично суђење у разумном року и исплату примјерене накнаде у случају повреде права.

Члан 10. – Овим чланом прописује се одлучивање о захтјеву. О захтјеву одлучује предсједник суда или главни тужилац, који годишњим распоредом послова могу одредити једног или више судија или тужиоца да поред њега воде поступак или одлучују о захтјеву. О захтјеву не може одлучивати судија или тужилац који је поступао, односно поступа у предмету поводом којег је захтјев упућен. У поступку одлучивања о захтјеву, усмена расправа се не одржава. Рјешење о захтјеву не смије утицати на чињенична и правна питања која су предмет суђења. Рјешење о захтјеву мора се донијети у року од 30 дана од дана пријема захтјева и мора бити образложено.

Члан 11. – Овај члан прописује испитни поступак према којем ће предсједник суда или главни тужилац у року од 8 дана од дана пријема захтјева затражити од судије или предсједника вијећа или тужиоца који поступа у предмету, извјештај о дужини трајања поступка, разлозима због којих поступак није окончан и мишљење о року у којем се предмет може ријешити, а може извршити и увид у

спис предмета. Судија или тужилац који поступа у предмету дужан је доставити извјештај одмах или најкасније у року од 8 дана.

Члан 12. – Овај члан прописује одлучивање о захтјеву без испитног поступка. У том случају захтјев се одбацује ако одсуство неког елемента из садржаја захтјева прописаних овим законом онемогућава да се по њему поступа или ако је захтјев поднијело неовлаштено лице. Против рјешења о одбацивању захтјева није дозвољена жалба. Захтјев се одбија без испитног поступка и ако је, с обзиром на трајање поступка које је наведено у приговору, очигледно неоснован.

Члан 13. – Овим чланом прописује се начин одлучивања о захтјеву након испитног поступка. При одлучивању предсједник суда или главни тужилац проучиће извјештај а по потреби и списе предмета и рјешењем захтјев одбити или усвојити. Ако предсједник суда или главни тужилац утврди да је захтјев основан, рјешењем ће одредити рок у којем је судија или тужилац дужан да предмет ријеши, који у правилу не може бити дужи од шест мјесеци од дана доношења рјешења и одредиће примјерену накнаду која припада странци због повреде права на суђење у разумном року. Против овог рјешења жалба није дозвољена. Рјешење предсједник суда, односно главни тужилац доставља и Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине, ради евиденције. Такође се прописује да ако судија или тужилац не ријеши предмет у року који му је одређен ставом (2) овог члана да је дужан у року од 15 дана од истека тог рока доставити писани извјештај предсједнику суда, односно главном тужиоцу о разлозима непоступања. Предсједник суда, односно главни тужилац доставиће овај извјештај Уреду дисциплинског тужиоца Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине на надлежно поступање.

Члан 14. – Овим чланом прописује се да у случају када предсједник суда или главни тужилац рјешењем одбије захтјев као неоснован, странка има право жалбе у року од осам дана од дана пријема рјешења.

Члан 15. – Овим чланом прописује се да о жалби из члана 14. овог закона одлучује предсједник непосредно вишег суда или главни федерални тужилац. Предсједник суда односно главни тужилац који је одлучивао о захтјеву жалбу са релевантним подацима из списка предмета одмах доставља предсједнику непосредно вишег суда или главном федералном тужиоцу. Ако је о захтјеву одлучивао предсједник Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, поступак по жалби води и одлучује вијеће Управног одјељења Врховног суда ФБиХ у саставу од троје судија, а ако је о захтјеву одлучивао главни федерални тужилац, поступак по жалби води и одлучује први замјеник главног федералног тужиоца. Жалба се не доставља на одговор нити се одржава усмена расправа. Предсједник непосредно вишег суда и главни федерални тужилац, односно вијеће од троје судија Управног одјељења Врховног суда ФБиХ или први замјеник главног федералног тужиоца дужни су да одлуче о жалби у року од 30 дана од дана пријема жалбе, који жалбу могу одбити као неосновану и потврдити првостепено рјешење или жалбу уважити и преиначити рјешење.

Члан 16. – Овим чланом прописује се право на подношење новог захтјева у случају ако је захтјев одбачен због неуредности у смислу члана 12. овог закона

који прописује одлучивање о захтјеву без испитног поступка, односно ако не садржи неки обавезни захтјев прописан чланом 9. овог закона.

Члан 17. – Одредбе чл. 17. и 18. прописују исплату примјерене накнаде због повреде права на правично суђење у разумном року. Члан 17. прописује да се примјерена накнада због повреде права на правично суђење у разумном року одређује у износу од 300,00 КМ до 3.000,00 КМ по предмету. Изузетно, у посебним случајевима примјерена накнада може износити до 10.000,00 КМ по предмету. Примјерена накнада одређује се у складу с мјерилима за оцјену разумности дужине трајања поступка прописаних чланом 6. овог закона. Рјешење којим се одређује примјерена накнада у складу с овим чланом има снагу извршне исправе и доставља се надлежној влади из које се финансирају суд или тужилаштво пред којим је дошло до повреде права на правично суђење у разумном року. Рок за исплату по овом рјешењу је три мјесеца.

Члан 18. – Овим чланом прописано је да се примјерена накнада исплаћује из буџета Федерације Босне и Херцеговине за повреде које су учињене пред Врховним судом ФБиХ и Федералним тужилаштвом Федерације БиХ, односно из буџета кантона када је повреда учињена пред општинским или кантоналним судом или кантоналним тужилаштвом, из кога се финансира суд или тужилаштво.

Члан 19. – Овим чланом прописано је да се на поступке из овог закона сходно примјењују одредбе Закона о ванпарничном поступку, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 20. – Овим чланом прописано је да кантони могу својим законом другачије уредити висину примјерене накнаде у износу већем од износа утврђеног у члану 17. овог закона.

Члан 21. – Овим чланом прописано је да су странке ослобођене плаћања судске таксе у поступцима који се воде према одредбама овог закона.

Члан 22. – Овим чланом прописано је да странка која је поднијела апелацију Уставном суду БиХ, прије ступања на снагу овог закона, не може поднијети захтјев за заштиту права на правично суђење у разумном року у складу с овим законом.

Члан 23. – Овим чланом прописана је завршна одредба о ступању на снагу овог закона, осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ“.

V. – ЈАВНА РАСПРАВА

На 33. сједници, одржаној 30.04.2024. године, Влада Федерације БиХ утврдила је Нацрт закона о заштити права на правично суђење у разумном року и исти упутила Парламенту Федерације БиХ на усвајање. Представнички дом Парламента Федерације БиХ на 12. редовној сједници одржаној 26.06.2024. године разматрао је Нацрт закона о заштити права на правично суђење у разумном року и усвојио закључак број: 01-02-1038/24 од 01.07.2024. године,

којим прихваћа Нацрт закона о заштити права на правично суђење у разумном року те сматра да може послужити као основ за израду Приједлога закона.

Дом народа Парламента Федерације БиХ на 10. редовној сједници од 18.07.2024. године разматрао је Нацрт закона о заштити права на правично суђење у разумном року и прихватио је Нацрт закона о заштити права на правично суђење у разумном року, те сматра да може послужити као основ за израду Приједлога закона.

Наведеним закључцима оба дома Парламента Федерације БиХ задужује се предлагач да организује и спроведе јавну расправу у трајању од 90 дана, те да приликом израде Приједлога закона има у виду примједбе, приједлоге и сугестије изнесене у јавној расправи, као и оне које су достављене или ће бити достављене у писаном облику.

У складу са наведеним закључцима, Федерално министарство правде задужено је да организује и проведе јавну расправу. Јавна расправа у трајању од 90 дана проведена је и заинтересоване особе позване су да дају свој допринос у стварању што квалитетнијег закона.

Током јавне расправе Федерално министарство правде примило је писмене коментаре на Нацрт закона о заштити права на правично суђење у разумном року, од субјеката како слиједи:

1. Министарство правосуђа и управе Унско-санског кантона доставило је опћените коментаре у смислу да би требало јасније прецизирати критеријум активност суда или тужилаштва, на основу којег би се могло утврдити да ли је дошло до повреде права на правично суђење у разумном року или не. Коментар је достављен и на члан 13. став (6) у смислу да достављање извјештаја Уреду дисциплинског тужиоца ВСТВ-а БиХ нема своју правну основаност прије него се за овакво непоступање судије пропише као дисциплински прекршај. Такођер, коментар је достављен и на члан 18. Нацрта закона у правцу да се сагледа могућност исплате новчаног обештећења из посебних средстава ВСТВ-а насталих услјед тежих повреда службене дужности судија и тужиоца. Федерално министарство правде није уважило дате коментаре с обзиром да су наведена питања предмет реформе Закона о Високом судском и тужилачком савјету БиХ.

2. Министарство правде и управе Кантона Сарајево изразило је подршку предложеним правним рјешењима у тексту Нацрта закона, те сматра да је истим обезбијеђена адекватна заштита права на правично суђење у разумном року, а посебно имајући у виду обавезу произашлу из одлука Уставног суда БиХ, којима је у више наврата констатовано да у правном систему Босне и Херцеговине пред редовним судовима није обезбијеђена заштита странака у вези с неразумном дужином трајања судских поступака. Примједба је дата на одредбу члана 18. у дијелу којим је прописано да се примјерена накнада исплаћује из буџета кантона за повреду заштите права на правично суђење, када је повреда учињена пред општинским или кантоналним судом или кантоналним тужилаштвом из кога се финансира суд или тужилаштво. Наведено министарство сматра да би се исплата примјерене накнаде требала извршити из буџета поступајућег суда или

тужилаштва у сваком конкретном случају, имајући у виду да су судови и тужилаштва у свом раду независни и у буџету кантона имају посебне одвојене ставке из којих извршавају све своје финансијске обавезе. Федерално министарство правде није прихватило наведену сугестију имајући у виду да упоредним прегледом у другим системима који регулишу заштиту права на суђење у разумном року, примјерена накнада се исплаћује из средстава државног буџета, односно како је предложено у нацрту закона из буџета Федерације и из буџета кантона.

3. Министарство правосуђа, управе и локалне самоуправе Херцеговачко-неретванског кантона доставило је одређени број сугестија правно-техничке природе у правцу побољшања текста Нацрта, које су углавном прихваћене и уграђене у овај закон. Када су у питању сугестије суштинског карактера, сугестија на члан 10. која се односи на одлучивање о захтјеву у смислу да се уведе услов да о захтјеву не може одлучивати судија или тужилац који је поступао у предмету поводом којег је захтјев упућен, уважена је и уграђена у члан 10. став (3) овог закона. Коментар на члан 12. став (2) којим је прописано да се захтјев одбија без испитног поступка и ако је, с обзиром на трајање поступка које је наведено у приговору, очигледно неоснован, у смислу да је критеријум паушално одређен и да оставља пуно простора за одлучивање, није прихваћен од стране Федералног министарства правде из разлога што је и то један од критеријума уобичајен у пракси, који се цијени приликом испитивања разумности дужине трајања поступка. Сугестија да се у члану 13. у ставу (2) који се односи на одлучивање о захтјеву након испитног поступка скрати рок са шест мјесеци на три мјесеца, није прихваћена из разлога што Федерално министарство правде сматра да је предложени рок примјерен. Из истих разлога није прихваћена сугестија да се у члану 16. скрати рок од шест мјесеци за подношење новог захтјева. Сугестија која се односи на повећање висине примјерене накнаде са 10.000,00 КМ на 20.000,00 КМ није уважена. Такође, остале коментаре опћените природе, Федерално министарство правде овом приликом није узело у разматрање.

4. Гендер Центар Федерације Босне и Херцеговине је доставио сугестију на усклађивање члана 3. са принципом забране родне равноправности и недискриминације. Федерално министарство правде је прихватило ову сугестију и на одговарајући начин уградио у члан 3. овог закона.

VI. – ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За спровођење овог закона биће потребно обезбиједити финансијска средства. Овај закон ће имати импликације на буџет Федерације БиХ и буџете кантона имајући у виду начин финансирања Врховног суда Федерације БиХ који се финансира из буџета Федерације БиХ, и начин финансирања општинских и кантоналних судова и тужилаштва који се финансирају из буџета кантона. У том смислу, Федерално министарство правде је затражило од Врховног суда Федерације БиХ и надлежних кантоналних министарстава доставу података о износима накнада које планирају исплатити у 2025., 2026. и 2027. години на основу утврђених повреда права на правично суђење у разумном року. Врховни суд Федерације БиХ доставио је своје очитовање у којем је навео да не располаже ни минималним статистичким показатељима или параметрима који би могли послужити као основа за израду било какве поуздане пројекције.

Међутим, приликом израде Преднацрта закона Врховни суд Федерације БиХ доставио је обавијест да је за имплементацију овога закона потребно осигурати 15.000,00 КМ на годишњем нивоу, те су ти подаци прихваћени као релевантни приликом израде овог закона.

Када су у питању кантонална министарства, фискална процјена за наредне три године достављена је Федералном министарству правде, како слиједи: Министарство правосуђа и управе Посавског кантона је обавијестило Федерално министарство правде да у том кантону нису планиране накнаде за утврђене повреде права на правично суђење у разумном року, обзиром на чињеницу да до сада није било таквих случајева, међутим током израде Преднацрта закона ово министарство је обавијестило Федерално министарство правде да је потребно планирати износ од око 600,00 КМ појединачно за сваку годину, тако да се ти подаци могу узети у обзир. Министарство правосуђа и управе Унско- санског кантона обавијестило је Федерално министарство правде да су у Буџету Унско – санског кантона за 2025. годину обезбијеђена средства у износу од 10.000 КМ. У истим износима за ове намјене планирана су средства у 2026. и 2027. години. Министарство правде и управе Кантона Сарајево обавијестило је Федерално министарство правде да је према Документу оквирног буџета (ДОБ) Кантона Сарајево 2025. – 2027. године за исплату накнаде материјалне штете ради повреде права на суђење у разумном року од стране Општинског суда у Сарајеву и Кантоналног суда у Сарајеву, а на основу одлука Уставног суда Босне и Херцеговине и Европског суда за људска права планиран износ од по 455.100,00 КМ за све три године. Пројицирање наведеног износа је рађено на основу висине реализованих средстава за ову намјену у 2023. години, с обзиром да је ДОБ дефинисан у мјесецу априлу 2024. године, те су уз претпоставку да ће у наредним годинама овај износ расти, предвиђена средства у нешто вишем износу. Међутим, са даном 31.12.2024. године исплаћена средства по овом основу су износила 575.280,00 КМ, те би тај износ, да би био познат у тренутку пројицирања износа за наредне три године, био мјеродаван за планирање средстава за тражени период 2025. – 2027. године и био би виши од планираног. Министарство правосуђа и управе Средњобосанског кантона обавијестило је Федерално министарство правде да је то министарство на основу досадашњих исплата по наведеном основу, процијенило да је за наведену сврху потребно обезбиједити у 2025. години износ од 5.000,00 КМ, те исте износе и у 2026. и 2027. години.

Министарство правосуђа и управе Кантона 10 је обавијестило ово министарство да нису у могућности извршити процјену за текућу годину, као и за 2026. и 2027. годину због непредвидивости у самом пристизању предмета на поступање, те да ће у сваком случају по потреби настојати наћи рјешење, али је обавијестило Федерално министарство правде да је у 2023. години према Одлукама Уставног суда БиХ због повреде права на правично суђење у разумном року исплаћено око 7.000,00 КМ, а у 2024. години око 20.000,00 КМ.

Министарство правосуђа, управе и локалне самоуправе Херцеговачко - неретванског кантона обавијестило је Федерално министарство правде да, у консултацијама са правосудним институцијама у Херцеговачко – неретванском кантону, узимајући у обзир искуства из претходних година за имплементацију Закона о заштити права на правично суђење у разумном року у периоду од 2025.

-2027., би требало обезбиједити око 50.000,00 KM. Министарство за правосуђе, управу и радне односе Босанско-подрињског кантона је обавијестило ово министарство да је потребно планирати износ од 5.000,00 KM појединачно за сваку годину (2025., 2026. и 2027.). Федерално министарство правде је затражило податке од Министарства правосуђа и управе Тузланског кантона, које није доставило тражене податке. Међутим, ово министарство је приликом израде Преднацрта закона о заштити права на правично суђење у разумном року у Федерацији БиХ обавијестило Федерално министарство правде да је потребно планирати износ од 60.000,00 KM у периоду од 2025. – 2027. године, који подаци су узети као релевантни приликом израде овог закона.

Министарство правосуђа и управе Западнохерцеговачког кантона обавијестило је обрађивача овог закона да у оквиру својих надлежности и планираних буџетских средстава не предвиђа исплату накнада на основу утврђених повреда права на правично суђење са својих буџетских позиција, будући да пракса показује да се годишње ради о ниједној или о једној пресуди у којима је утврђена повреда овог права, те из тог разлога није било основа за системско планирање средстава у ту сврху. Међутим, током израде Преднацрта закона ово министарство је обавијестило Федерално министарство правде да је потребно планирати износ од 50.000,00 KM у периоду од 2025.-2027. године, тако да се ти подаци могу узети у обзир. Министарство за правосуђе и управу Зеничко-добојског кантона обавијестило је Федерално министарство правде да податке о износима накнада које се евентуално планирају исплатити затражи од ресорног министарства финансија који у свом буџету има опредјељена средства у сврху исплата по судским пресудама. Федерално министарство правде је затражило податке од Министарства финансија Зеничко-добојског кантона, које није доставило тражене податке. Међутим, Министарство за правосуђе и управу Зеничко-добојског кантона је приликом израде Преднацрта закона о заштити права на правично суђење у разумном року у Федерацији БиХ обавијестило Федерално министарство правде да је потребно планирати износ од 24.000,00 KM у периоду од 2025.-2027. године, те су и ови подаци узети као релевантни приликом израде овог закона.